

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET AL MEDI AMBIENT I AL DRET A UNA BONA ADMINISTRACIÓ (NETEJA I GESTIÓ DE RESIDUS)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 3 de maig de 2024, el ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

- La seva disconformitat perquè se li va denegar la petició de canvi d'ubicació dels contenidors de residus que portaven molts anys adossats a la façana de la seva finca, al carrer de Berga.
- A banda de les molèsties que comportaven per olors, sorolls i acumulació de brutícia al voltant, el fet que els contenidors estiguessin adossats a la seva finca produïa desperfectes i degradació de la façana.
- Suggeria altres carrers on es podrien emplaçar aquests contenidors, com ara davant del Mercat de la Llibertat, al carrer Gran de Gràcia, a la rambla del Prat o a la Via Augusta.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se **al Districte de Gràcia** per tal de conèixer les intervencions realitzades, **de manera coordinada amb la Direcció de Serveis de Neteja i Gestió de Residus**, en relació amb la queixa presentada.

El dia 7 de maig de 2024, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 24 de maig de 2024, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa les actuacions que va dur a terme l'Ajuntament.

CONSIDERACIONS

1. Quant a les molèsties exposades

Sovint es reben queixes en referència a les **molèsties de soroll que provoca, entre d'altres, la recollida dels diversos tipus de residus que es generen a la ciutat**. Atès que l'Ajuntament té competència pròpia en matèria de medi ambient urbà, ha de protegir la ciutadania, en particular, contra la contaminació acústica que generen els serveis de recollida i tractament de residus i neteja viària que té obligació de prestar (art. 25.2 i art. 26.1 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local).

Per aquest motiu, ja fa anys que la Sindicatura **recomana al consistori que modifiqui l'horari de recollida de residus** a tota la ciutat, amb l'objectiu de reduir les molèsties que suposa el pas dels vehicles i les maniobres necessàries per dur a terme el servei durant la nit, ja que impedeix a moltes persones poder dormir bé i descansar adequadament. En alguns dels carrers analitzats s'ha pogut constatar que els camions de recollida passen en diverses ocasions durant una mateixa nit.

L'Ajuntament, però, al·lega que prestar el servei de recollida durant l'horari diürn pot causar problemes de mobilitat en els carrers de la ciutat. No obstant això, creiem que no tots els carrers han de tenir la mateixa consideració, ja que cadascun té les seves particularitats i possiblement en determinats carrers sigui molt més pràctic efectuar un canvi d'horari per recollir els residus.

Tanmateix, en els carrers en què fer la recollida de residus durant el dia sigui inviable aquesta Sindicatura recomana que es concentri el pas dels camions de recollida en una mateixa franja horària, amb l'objectiu de no pertorbar el son del veïnat en moments diferents durant les hores habituals de descans. Es tracta, doncs, de **poder garantir una franja horària mínima de descans nocturn**.

En aquest emplaçament del carrer de Berga, l'interessat indicava que cada dia passaven els camions encarregats de recollir les escombraries cap a les 3.00 hores de la matinada i, després, cap a les 4.00 hores, els vehicles que s'encarregaven de netejar els contenidors.

Recordem que la Constitució espanyola reconeix el dret a la protecció de la salut i estableix que correspon als poders públics organitzar i tutelar la salut pública a través de mesures preventives. A banda de la protecció constitucional contra la contaminació acústica (art. 43 sobre la protecció de la salut i art. 45 sobre la protecció del medi ambient), la necessitat de mitigar aquestes molèsties també troba la seva raó en drets

fonamentals reconeguts per la Constitució, entre els quals el dret a la intimitat personal i familiar, consagrat en l'article 18.1.

D'altra banda, la "Carta de ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona" estableix que **l'Ajuntament ha de controlar tota mena d'emissions perjudicials per al medi i per a la salut o el benestar de les persones** i ha de potenciar la cultura mediambiental.

2. Quant als comportaments incívics i l'abandonament dels residus

En relació amb les molèsties d'olors i per acumulació de residus abandonats al voltant dels contenidors, el Districte ens informa que en aquesta zona hi ha un elevat grau de comportaments incívics quant a l'abandonament dels residus i que aquests no solen desaparèixer amb el trasllat dels contenidors a un altre emplaçament. En això estem d'acord, i considerem que cal dur a terme accions per conscienciar la ciutadania.

Segons el Decret legislatiu 1/2009, de 21 de juliol, pel qual s'aprova el text refós de la llei reguladora dels residus, **correspon als municipis fomentar la prevenció i la reducció de residus, així com la reutilització i el reciclatge.**

L'Ajuntament regula les condicions en què s'han de gestionar els residus municipals generats a la ciutat, ja siguin d'origen domèstic o comercial, a l'Ordenança del medi ambient de Barcelona (Títol 6). També determina la modalitat i el sistema per a cadascuna de les zones de la ciutat i tipus de persona usuària, en funció de les característiques urbanístiques i la classe de residu generat.

Des d'aquesta Sindicatura s'ha constatat que sovint els objectes deixats fora dels contenidors corresponen a residus de recollida selectiva que, per desconeixement o bé per deixadesa, algunes de les persones veïnes dipositen on no correspon. Aquestes males praxis, possiblement no intencionades, causen molèsties al veïnat i, per aquest motiu, es considera del tot apropiat **que el consistori endegui mesures per tal de conscienciar, tant les persones que viuen als barris afectats com les persones responsables dels comerços propers, de la necessitat de complir les normes d'utilització i funcionament establertes per al sistema de recollida implantat.**

Pel que fa a la gestió incorrecta dels residus al carrer de Berga, el Districte ens comunica que durant l'any 2023 es van dur a terme diverses actuacions a la zona, com ara facilitar informació als establiments de la plaça de la Llibertat i de l'entorn —en concret es van visitar 45 establiments—, a part d'altres campanyes en l'àmbit de la ciutat, com "Traiem els colors al gris" i "Cuidem Barcelona", per fomentar la separació i gestió correctes dels residus.

També se'ns ha informat de les actuacions d'inspecció a diverses activitats econòmiques dins del barri, algunes de les quals han acabat amb proposta de sanció per les deteccions de mala praxi en la gestió dels residus. Durant aquest any 2024 hi ha previsió de continuar fent seguiment de la situació.

En aquest sentit, recordem que l'article 23 de la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat, signada per l'Ajuntament de Barcelona, estableix que les autoritats locals han de garantir l'eficàcia dels serveis públics i la seva adaptació a les necessitats de les persones usuàries i vetllar per evitar qualsevol situació de discriminació o d'abús.

3. Quant a la potestat discrecional de les administracions públiques

Tant el disseny del sistema i el procediment de recollida de residus urbans com la ubicació dels contenidors constitueix una decisió que s'emmarca en el que es coneix com a **potestat de decisió discrecional de les administracions públiques**. Entre diverses solucions tècniques, totes possibles i legítimes, l'Administració pública està legitimada a optar-ne per una. La decisió, però, ha d'estar motivada pel fet que la solució sigui la millor possible d'acord amb el principi de bona administració.

D'aquesta manera, l'Ajuntament ha de garantir la recollida de la totalitat del volum de residus que es generen a la ciutat i ha de procurar, entre altres aspectes, que la ubicació escollida per instal·lar-hi els contenidors sigui la més beneficiosa per al conjunt de la població i que sempre hi hagi el mínim d'afectacions per al veïnat.

La funció encarregada pel Consell Plenari Municipal a la Sindicatura de Greuges és la defensa dels drets de la ciutadania quan es puguin veure afectats per l'actuació municipal. Però no és funció d'aquesta institució determinar la forma concreta de prestar el servei de recollida de residus ni la ubicació òptima dels contenidors de residus, ja que cal tenir-ho en compte en conjunt i valorar els condicionants tècnics presents que fan que s'hagin d'adoptar decisions basades en la discrecionalitat tècnica que, ordinàriament, resta fora de l'àmbit de la nostra supervisió.

En aquest cas que ens ocupa, **se'ns informa que la ubicació escollida és necessària per tal de donar servei al veïnat de l'entorn i que l'emplaçament actual del carrer de Berga és adequat, ja que es tracta d'una paret cega**, entre la cantonada del carrer de Sant Marc i la sortida d'un aparcament. Recordem que el carrer de Berga és un carrer de plataforma única, que dona accés al Mercat de la Llibertat i alterna al llarg de tota la via locals comercials i entrades a habitatges, que en molts casos disposen de finestres al nivell del carrer.

Des d'aquesta institució només podem afegir que, a banda de garantir la recollida de tot el volum de residus generats a la ciutat, per a la qual cosa s'han d'emplaçar el nombre de contenidors suficients per a la densitat de població de cada sector,

l'Ajuntament també ha de procurar que les ubicacions escollides per instal·lar els contenidors siguin les més beneficioses per al conjunt de la ciutadania i que sempre hi hagi el mínim d'afectacions al veïnat.

4. Quant al deteriorament de la façana

A l'escrit de queixa, **el ciutadà adjuntava fotografies en què s'observen els desperfectes de la seva façana** i, per aquest motiu, feia referència al deteriorament de la finca, en concret de la façana, fruit de la ubicació dels contenidors.

El consistori manifestava que **anteriorment s'havien col·locat uns topalls per protegir la façana**, ja que reconeixia que la proximitat dels contenidors feia que aquests impactessin contra la façana de la finca. Ara bé, avui dia aquests elements de protecció de la façana, que allunyaven els contenidors de la paret per tal d'evitar danys, ja no hi són.

En aquest cas, l'interessat no només demanava el canvi d'ubicació dels contenidors per les molèsties abans exposades, si no també pels desperfectes que aquesta ubicació produïa a la seva finca. No obstant això, des del consistori només s'informa que actualment els serveis de neteja estan fent un seguiment de la ubicació, recullen els residus dos cops al dia i netegen diverses vegades per mantenir aquest espai en un estat correcte, però no es diu res en relació amb els danys que s'ocasionen a la façana de la finca.

Atenent l'article 32 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic, que estableix que els particulars tenen dret a ser indemnitzats per les administracions públiques corresponents de tota lesió que pateixin dels seus béns i drets, sempre que la lesió sigui conseqüència del funcionament normal o anormal dels serveis públics, seria convenient que, davant la constatació dels fets, **el consistori valori si es donen els elements objectius de la responsabilitat patrimonial pels danys causats** en els interessos i drets de la ciutadania i incoï d'ofici, si escau, l'expedient de responsabilitat patrimonial corresponent.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació del Districte de Gràcia, en col·laboració amb la Direcció dels Serveis de Neteja i Gestió de Residus, no ha estat suficientment eficaç**, ja que les molèsties i els comportaments incívics a l'emplaçament del carrer de Berga on es troben els contenidors continuen produint-se.

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar al Districte de Gràcia, en col·laboració amb la Direcció dels Serveis de Neteja i Gestió de Residus**, que faci un estudi acurat d'altres possibles ubicacions per instal·lar els contenidors del carrer de Berga.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.